

Redegørelse af 16/5 1997 om regeringens udlændingepolitik (Redegørelse nr. R 24).

Indenrigsministeren (Birte Weiss):

I maj 1993 fremlagde regeringen sin første handlingsplan for en overordnet samlet politik på udlændingeområdet.

På nuværende tidspunkt, hvor der er forløbet fire år efter fremlæggelsen af handlingsplanen, og hvor de fleste af de dengang fremlagte forslag er gennemført, finder regeringen anledning til at gøre status og redegøre for nogle af de mange initiativer og resultater, der er opnået på udlændingeområdet i perioden 1993 til 1997.

Regeringen afgiver samtidig en særlig redegørelse om jugoslaverlovgivningen og forløbet af fredsprocessen i det tidligere Jugoslavien. Derudover fremlægger integrationsudvalget resultatet af sit arbejde i en omfattende betænkning.

Regeringens udlændingepolitik hviler på et humanistisk grundsyn. Regeringen arbejder for på den ene side at sikre grundlaget for at give opholdstilladelse til flygtninge og nære familiemedlemmer til personer, der bor her i landet.

På den anden side vil regeringen undgå, at andre – der ikke har et sådant særligt grundlag for ønsket om opholdstilladelse her i landet – forhindres i gennem misbrug af den danske udlændingelovgivning at opnå et uberettiget ophold her i landet.

Regeringens udlændingepolitik kan nærmere beskrives i følgende seks målsætninger:

- udlændinge, der ansøger om opholdstilladelse i Danmark, skal behandles humanitært og retssikkerhedsmæssigt forsvarligt
- misbrug af udlændingelovgivningen skal begrænses mest muligt
- udlændinge, der har fået opholdstilladelse i Danmark, skal ved egen indsats og gennem undervisning, opkvalificering og på anden måde sikres en reel mulighed for integration i det danske samfund
- racediskrimination og tilløb hertil skal forebygges og bekæmpes med alle til rådighed stående midler
- de ressourcer, som Folketinget har afsat til udlændingeområdet, skal anvendes så rationelt og effektivt som muligt – bl.a. ved fortsat nedbringelse af sagsbehandlingstiden.
- udlændinge, der har opholdstilladelse i Danmark, og som ønsker at vende tilbage til hjemlandet, skal motiveres og støttes.

Disse målsætninger skal samlet sikre bred opbakning til den danske udlændingelovgivning og det humanistiske grundsyn, der ligger til grund for regelsættet.

I. GENNEMFØRTE INITIATIVER

1. Effektiviseret og forbedret sagsbehandling

1.1. Indledning

Det er en af regeringens højtprioriterede målsætninger at nedbringe den samlede gennemsnitlige sagsbehandlingstid på udlændingeområdet, navnlig i asylsager.

I 1994 opstillede Indenrigsministeriet derfor en målsætning om en halvering af den samlede gennemsnitlige sagsbehandlingstid for asylsager, der behandles i normalproceduren, hvor der meddeles afslag, fra ca. 20 måneder til ca. 10 måneder fra registrering af den pågældende som asylansøger til udrejse.

For asylsager, der afgøres efter åbenbart grundløs-proceduren, opstillede Indenrigsministeriet i januar 1995 en målsætning om en nedbringelse af sagsbehandlingstiden i disse sager til 30 dage fra registrering til udrejse.

Siden 1993 er sagsbehandlingstiderne på asylområdet blevet reduceret, og udlændingemyndighederne er på vej til at nå målet.

I de følgende afsnit redegøres der for de lovændringer og administrative tiltag, der er blevet gennemført med henblik på at effektivisere sagsbehandlingen.

1.2. Effektiviseringer i Flygtningenævnet

Sagsangene i Flygtningenævnet er gennem en lovændring i sommeren 1995 blevet forenklet og i forbindelse med en styrkelse af sekretariatsbetjeningen af nævnet effektiviseret betydeligt. Flygtningenævnet består nu i alle sager af fem medlemmer – mod tidligere tre eller syv medlemmer –, således at en tidskrævende fordeling af sagerne på små og store nævn undgås.

1.3. Indsats mod forhaling af sagen

Adgangen til at få udsat udrejsefristen i forbindelse med efterfølgende ansøgning om humanitært opholdstilladelse, anmodninger om genoptagelse af en sag eller indbringelse af sagen for Folketingets Ombudsmand er blevet begrænset ved ændringer af udlændingeloven i juni 1994 og januar 1995.

1.4. Overførsel af asylsamtaler fra politiet til Udlændingestyrelsen

Regeringen har med virkning fra 1. januar 1996 gennemført en ændring af udlændingeloven, hvorefter asylsamtalerne er blevet overført fra politiet til Udlændingestyrelsen for herved at samle oplysningen, behandlingen og afgørelsen af sagerne hos samme myndighed.

Politiet varetager herefter alene den indledende efterforskning omkring rejserute og identitet samt foretager registrering af asylansøgeren.

1.5. Udlændingeattachéer

Der har siden den 1. november 1995 været udstationeret danske udlændingeattachéer på repræsentationerne i Ankara, Damaskus, Islamabad og Nairobi.

Udsendelsen af attachéerne har medført væsentlige kvalitets- og servicemæssige forbedringer af sagsbehandlingen hos udlændingemyndighederne, herunder navnlig nedsættelse af sagsbehandlingstiden. Attachéerne har samtidig fungeret som et meget vigtigt instrument i den løbende kontrol og sikring mod illegal indrejse i Danmark.

I december måned 1996 blev de nordiske ministre med ansvar for udlændingeområdet enige om at iværksætte en forsøgsordning med udsendelse af en fælles nordisk attaché til henholdsvis Rusland/Baltikum og en fælles nordisk attaché til Sri Lanka.

Det forventes, at disse attachéer udsendes i sommeren 1997.

1.6. Fact finding missioner

Med henblik på en hurtig og målrettet informationsindsats til brug for afgørelsen af asylsager har udlændingemyndighederne endvidere opprioriteret de såkaldte fact finding missioner til en række lande og områder.

Senest er der i 1996 og 1997 gennemført missioner til Nordvest-, Nordøst- og Syd-Somalia, Armenien og Sri Lanka samt en mindre mission til Afghanistan. I 1997 planlægges der endvidere en fact finding mission til Kosovo samt yderligere missioner til Afghanistan og Somalia.

Nogle af de nævnte missioner er gennemført i samarbejde med andre nordiske lande. Det eksisterende samarbejde med de øvrige nordiske lande og Dansk Flygtningehjælp om gennemførelse af fact finding missioner forventes fortsat og udbygget i fornødent omfang.

Udlændingestyrelsen arbejder på at skabe klarere retningslinjer for afrapportering fra fact finding missioner.

1.7. Fremstilling på udenlandske repræsentationer

Ved en ændring af udlændingeloven i maj 1996 blev der skabt mulighed for, at politiet efter retens bestemmelse tvangsmæssigt kan fremstille udlændinge, der nægter at samarbejde om udsendelse, på hjemlandets repræsentation i Danmark eller i udlandet med henblik på fremskaffelse af rejsedokumenter.

2. Indsatsen mod misbrug af udlændingelovgivningen

2.1. Indledning

Efter regeringens opfattelse er det helt afgørende for den fortsatte brede opbakning til den danske udlændingepolitik, at misbrug af reglerne i udlændingelovgivningen begrænses mest muligt.

Udlændinge, der ansøger om opholdstilladelse, må således ikke lægge hindringer i vejen for sagens oplysning eller ved hjælp af falske dokumenter eller erklæringer søge at opnå opholdstilladelse. Udlændinge, der har fået afslag på opholdstilladelse, skal udsendes af landet så hurtigt som muligt.

Indenrigsministeriet har derfor fulgt og følger fortsat udviklingen på området nøje og overvejer løbende i samarbejde med bl.a. Rigspolitiet, hvilke initiativer der kan medvirke til at dæmme op for misbrug.

2.2. Optagelse af fingeraftryk

Med henblik på at fastlægge identiteten af udlændinge, der ansøger om opholdstilladelse her i landet, og derved medvirke til at begrænse misbruget af udlændingelovgivningen blev adgangen til at optage fingeraftryk af udlændinge i 1995 udvidet. Der blev endvidere tilvejebragt hjemmel til at opbevare de optagne fingeraftryk i et særligt edb-register, der anvendes af politiet og udlændingemyndighederne ved behandlingen af udlændingesager, og til at videregive oplysninger fra registret til udenlandske myndigheder.

Regeringen har den 12. marts 1997 fremsat forslag om yderligere adgang til at optage og anvende fingeraftryk og personfotografi. Herved får politiet og udlændingemyndighederne endnu bedre muligheder for at afsløre personer, der under en falsk identitet ansøger om asyl i Danmark.

2.3. DNA-undersøgelser m.v.

Det har vist sig, at en række udlændinge har opnået tilladelse til familiesammenføring på et urigtigt grundlag – ved at både ansøger og reference har givet falske oplysninger om slægtskab eller om ansøgerens alder. Ved ankomsten til Danmark frasiges slægtskabet eller ansøgerens korrekte alder afsløres, hvorefter der indgives ansøgning om asyl.

Udlændingemyndighederne har på den baggrund besluttet i større omfang end hidtil i sådanne sager at anvende DNA-undersøgelser til fastlæggelse af slægtskabet, simultanafhøring af reference og ansøger, politianmeldelse for falsk forklaring og samlivskontrol.

2.4. Udlændinge, der nægter at medvirke til udsendelse m.v.

Udlændinge, der er meddelt afslag på ansøgning om opholdstilladelse, er udvist eller afvist eller har fået inddraget eller nægtet forlængelse af en opholdstilladelse, skal udrejse af Danmark.

Gennem en årrække har der imidlertid været et antal udlændinge, som politiet ikke har kunnet udsende af landet, fordi det ikke har været muligt at identificere de pågældende, eller fordi de ikke selv har villet medvirke til udsendelsen.

For at gøre det så lidt attraktivt som muligt at lægge hindringer i vejen for udsendelse har regeringen den 12. marts 1997 fremsat lovforslag, der bl.a. skal give hjemmel til at pålægge udvidet meldepligt hos politiet og indskrænke ydelserne til kun at omfatte kost, logi og sundhedsmæssige ydelser.

Tilsvarende foranstaltninger skal efter forslaget kunne tages i anvendelse over for asylansøgere, der undlader at medvirke til sagens oplysning eller forstyrrer driften af et asylcenter.

3. Visum og opholdstilladelse

3.1. Visum

Som led i et tættere samarbejde med landene i Baltikum har regeringen med virkning fra den 1. januar 1997 ophævet visumpligten over for Letland. Der er samtidig indgået aftale om gensidig tilbagetagelse. Statsborgere fra alle de baltiske lande har siden visumfrit kunnet indrejse i Danmark.

Der arbejdes endvidere med at etablere et nationalt edb-visumregister, som vil indebære, at det bliver muligt for udlændingemyndighederne hurtigt og effektivt at besvare anmodninger om oplysninger fra andre lande.

3.2. Asyl

Regeringen fastholder udlændingelovens flygtningebegreb.

Regeringen lægger endvidere vægt på at bevare ordningen med et uafhængigt, dommerledet Flygtningenævn som øverste instans i behandlingen af asylsager. I Flygtningenævnet er asylansøgeren sikret en proces, hvor sagen behandles under medvirken af en beskikket advokat og på en måde, der svarer til behandlingen af retssager ved domstolene.

3.3. Familiesammenføring m.v.

De gældende regler om familiesammenføring, der blev indført ved en lovændring i sommeren 1992, og navnlig reglerne om forsørgelseskrav i forbindelse med familiesammenføring med ægtefæller har siden afgivelsen af regeringens første handlingsplan for Danmarks udlændinge været genstand for en omfattende debat.

En rapport fra en nordisk arbejdsgruppe, som blev afgivet i oktober 1996 vedrørende familiesammenføring i de nordiske lande, er sendt til høring i en række organisationer m.v., som er armodet om at komme med eventuelle kommentarer hertil inden udgangen af juni 1997. Indenrigsministeriet vil herefter overveje den fremtidige udformning af reglerne for familiesammenføring.

I sager om opholdstilladelse på andet grundlag er der sagsgrupper, hvor afgørelsesgrundlaget er så enkelt, at sagsbehandlingen kan begrænses til et minimum.

F.eks. har Udlændingestyrelsen med Rektorkollegiet for de danske universiteter aftalt en særlig procedure angående indgivelse af ansøgning om opholdstilladelse for gæsteforskere og -studerende. Endvidere er der i 1995 gennemført en modernisering og forenkling af praksis for opholdstilladelse til skoleelever og studerende.

3.4. Skærpede udvisningsregler

I december 1996 var det nødvendigt at skærpe bestemmelserne om udvisning i forbindelse med narkotikakriminalitet som led i regeringens samlede indsats mod indførelse og udbredelse af narkotika i Danmark.

De nye regler indebærer, at der som hovedregel sker udvisning, når en udlænding straffes med en ubetinget frihedsstraf på grund af narkotikakriminalitet. De nyeregler ses at have haft den forventede effekt på domstolenes praksis.

Indenrigsministeriets Udvisningsudvalg har endvidere den 16. april 1997 afgivet en længe savnet, omfattende betænkning om udvisningsreglerne, der er gennemført siden reglernes tilblivelse i 1983.

Udvalget anbefaler bl.a., at reglerne om udvisning på grund af kriminalitet ændres og forenkles. Det foreslås således, at den såkaldte trappestigemodel reduceres fra 4 til 3 trin, således at der alene skelnes mellem, om udlændingen har haft lovligt ophold i mere end 7 år eller har flygtningestatus her i landet, har haft lovligt ophold i mere end 3 år eller har haft ophold i til og med 3 år.

Udvalget foreslår endvidere, at kravene til den konkret idømte straf nedsættes, således at idømmelse af en frihedsstraf af kortere varighed end i dag vil kunne medføre udvisning. Tidligere var kravet 6 og 4 års fængsel. Fremover bør det ifølge udvalget være 4 og 2 års fængsel.

Udvalget foreslår herudover, at procedureerne for behandling af udvisningssager forenkles og præciseres. Bl.a. anbefaler udvalget, at adgangen til senere administrativ ophævelse af en udvisning begrænses til kun at omfatte tilfælde, hvor ganske særlige grunde taler for meddelelse af en opholdstilladelse.

Regeringen finder, at betænkningen er særdeles brugbar som baggrund for de videre overvejelser om udformningen af udlændingelovens udvisningsregler.

Betænkningen er sendt til høring i en bred kreds med henblik på fremsættelse af et lovforslag i begyndelsen af næste folketingssamling.

4. Indkvartering af asylansøgere – centerområdet

4.1. Indledning

Som følge af borgerkrigen i det tidligere Jugoslavien voksede udlændingemyndighedernes indlogeringsopgave eksplosivt fra ca. 4.000 personer i 1991 til ca. 24.000 personer i 1994. Ved hjælp af en ekstraordinær indsats er det lykkedes at løse denne massive indkvarteringsopgave, som ikke kan sammenlignes med nogen anden indkvarteringsopgave siden Anden Verdenskrig.

Det store indkvarteringsbehov blev løst ved anvendelse af ledige statslige ejendomme, lejede ejendomme, opførelse af 52 flygtningelandsbyer og oprettelse af ca. 5.000 pladser i såkaldte satellit-boliger i ledige lejligheder og tomme, private ejendomme.

4.2. Vilkårforbedringer for asylansøgere

Som opfølgning på en ændring af udlændingeloven har en arbejdsgruppe i 1996 afgivet en betænkning om undervisning af asylansøgerbørn, ligesom to arbejdsgrupper i maj 1997 har afgivet rapporter om undervisning og selvaktivering af voksne asylansøgere.

Det er tanken, at der skal ske væsentlige forbedringer på disse områder, med henblik på at ruste den enkelte ansøger bedst muligt, dels i forhold til opholdet her i landet, dels i forhold til tilbagevenden til hjemlandet.

5. Den danske repatrieringsindsats

Ved ændringer af bistandsloven i 1993 og 1994 blev der indført en generel repatrieringsordning med mulighed for økonomisk støtte til flygtninge og indvandrere, som ønsker at vende tilbage til deres hjemland eller tidligere opholdsland.

Ved en ændring af jugoslaverloven i 1994 er der endvidere blevet indført en ordning, hvorefter der kan ydes økonomisk hjælp til personer fra det tidligere Jugoslavien, som ønsker at vende tilbage til det område, hvor de stammer fra. Herudover har der i 1996 været afsat bevillinger til, at arrangere besøg i Bosnien-Hercegovina for bosniske flygtninge, der overvejer at vende tilbage til Bosnien-Hercegovina. Flygtningene kan herved ved selvsyn vurdere de aktuelle forhold i hjemlandet, inden de eventuelt beslutter sig for at vende tilbage.

6. Det internationale område

6.1. EU-samarbejdet

Som led i EU-samarbejdet er der truffet beslutninger om fælles retningslinier for behandling af åbenbart grundløse asylansøgninger, afvisning til sikre tredjelande, minimumsgarantier i forbindelse med asylsagsbehandlingen og retsstillingen for statsborgere fra tredjelande, der har opholdt sig i medlemslandene i længere tid.

6.2. Schengen-samarbejdet

Danmark og de øvrige nordiske lande undertegnede Schengen-konventionen den 19. december 1996.

Schengen-konventionen har to overordnede hovedelementer:

1. Den fri personbevægelighed, der indebærer, at der som udgangspunkt ikke må ske kontrol af personer, der krydser en grænse mellem to Schengen-lande. Der kan dog undtagelsesvis blive tale om stikprøver.

2. *Indsatsen mod illegal indvandring*, der bl.a. indebærer en effektivisering af kontrollen ved Schengen-landenes ydre grænser. Den mere effektive kontrol ved de ydre grænser skal således udgøre en modvægt til bortfaldet af personkontrollen ved de indre grænser.

Regeringen har den 10. april 1997 forelagt Folketinget et samlet udspil med forslag til ratifikation af aftalen og forslag til de nødvendige ændringer i lovgivningen.

7. *Integration m.v.*

7.1. *Integration af de bosniske krigsflygtninge*
Integrationen af de ca. 17.000 bosniske krigsflygtninge er den største integrationsmæssige opgave i Danmark nogensinde.

Dette var baggrunden for, at Indenrigsministeriets Integrationsudvalg i juli 1995 afgav rapport vedrørende et særskilt integrationsprogram, der var tilpasset bosniske krigsflygtninges særlige situation.

For bl.a. at forbedre de bosniske krigsflygtnings muligheder for at vinde fodfæste på arbejdsmarkedet har Indenrigsministeriet fundet det hensigtsmæssigt at inddrage kommunerne i integrationsarbejdet. Kommunerne har således ved en ændring af bistandsloven fået mulighed for før udløbet af den særlige integrationsperiode at overtage ansvaret for integrationen af de bosniske krigsflygtninge, der opholder sig i kommunen.

7.2. *Integration af flygtninge og indvandrere*
Samtidig med fremlæggelsen af denne redegørelse oversendes til Folketinget resultatet af arbejdet i Indenrigsministeriets integrationsudvalg. Betænkningen indeholder udvalgets forslag til en generel lov om integration af flygtninge og indvandrere.

7.3. *Indsatsen mod racisme og fremmedhad*
I 1997 deltager Danmark i EU's kampagne Europæisk År mod Racisme.

Årets aktiviteter er koncentreret på følgende områder:

- At åbne arbejdsmarkedet for etniske minoriteter.
- At forebygge volden mellem forskellige grupper af unge.
- At fokusere på Danmarks internationale forpligtelser, herunder FN-konventionen om racediskrimination.
- At mobilisere det humanistiske og kunstneriske Danmark.

7.4. *Nævnet for etnisk ligestilling*
Folketinget vedtog med virkning fra den 1. oktober 1993 loven om Nævnet for Etnisk Ligestilling.

Med henblik på at styrke Nævnet for Etnisk Ligestillings profil og skabe grundlag for en virksomhed, der i højere grad kan præge den offentlige debat vedrørende etniske minoriteter i Danmark og modvirke etnisk forskelsbehandling, har regeringen den 12. marts 1997 fremsat lovforslag om nedsættelsen af et nyt nævn.

Efter lovforslaget vil det nye nævn særligt adskille sig fra det eksisterende ved et styrket formandsskab samt et styrket og mere uafhængigt sekretariat.

II. NÆSTE FASE

1. *Anvendelse af midlertidig beskyttelse?*

De senere års internationale udvikling, herunder konflikten i det tidligere Jugoslavien, har vist, at der kan være anledning til at overveje, om udlændingelovens regler om asyl bør suppleres med nye, mere generelle ordninger med midlertidig beskyttelse i tilfælde, hvor det drejer sig om meget store flygtningegrupper i forbindelse med krig eller lignende. Sådanne ordninger overvejes i international sammenhæng.

Regeringens Udlændingevalg forventes i efteråret 1997 at afgive betænkning navnlig vedrørende anvendelsen af midlertidig beskyttelse i den danske udlændingelovgivning.

2. *Den nordiske dimension*

Der er mellem de nordiske lande gennem den nordiske paskontroloverenskomst aftalt, at paskontrollen ophæves ved de fællesnordiske grænser. Kontrolfriheden gælder også for udlændinge, der rejser direkte fra et nordisk land til et andet. Dog har deltagerlandene bevarret retten til at foretage stikprøvevis kontrol.

De nordiske lande har valgt samlet at tilslutte sig Schengen-samarbejdet og derved tilslutte sig et videre europæisk samarbejde om bl.a. fri personbevægelighed.

Alle nordiske lande kan således efter ratifikation af aftalerne samlet indtræde i Schengen-samarbejdet, samtidig med at samarbejdet inden for den nordiske paskontroloverenskomst kan videreføres, i det omfang det ikke er i modstrid med Schengen-konventionen.

3. Styrket EU-samarbejde

3.1. Behov for dynamik

Den danske udlændingepolitik er i vidt omfang afhængig af den politik, som føres i de øvrige EU-lande. På samme måde påvirkes de øvrige lande af den politik, som Danmark fører.

Derfor er der et stigende behov for et effektivt samarbejde i EU om asyl- og indvandringspolitik.

Det er baggrunden for, at det under den igangværende regeringskonference overvejes, hvorledes det nuværende mellemstatlige samarbejdet kan gøres mere dynamisk.

3.2. Kommende udfordringer i EU-samarbejdet

3.2.1. Byrdefordeling

Det er et grundlæggende mål for regeringen, at der etableres en byrdefordelingsordning for modtagelse af flygtninge og fordrevne mellem EU-landene. Der er allerede taget skridt hertil i form af etablering af et »alarmberedskab« inden for EU i forbindelse med store flygtningebevægelser.

Regeringen vil arbejde videre på, at der i EU-regi indgås en egentlig byrdefordelingsaftale.

3.2.2. Udsendelsesproblemer

De fleste EU-lande har gennem de senere år haft problemer med at udsende udlændinge, der har fået afslag på asyl eller anden form for opholdstilladelse. En væsentlig årsag hertil er, at flere lande har nægtet at tage imod deres egne statsborgere.

Regeringen vil derfor arbejde aktivt for en fælles EU-indsats på udsendelsesområdet.

3.2.3. EURODAC

Det bliver af stadig større betydning med en

fælles indsats mod, at ansøgere uden asylgrundlag rejser fra det ene land til det andet og ansøger om asyl – den såkaldte »asyl-shop-ping«. Her er EU-landene kommet et godt stykke på vej med Dublin-konventionen, der sikrer, at ét land og kun ét land er forpligtet til at behandle en asylansøgning.

For yderligere at effektivisere samarbejdet på asylområdet overvejes det for tiden at tilvejebringe bedre adgang for EU-landene til at udveksle og sammenholde fingeraftryk af asylansøgere. Samarbejdet påregnes formaliseret ved indgåelsen af EURODAC-konventionen, der nærmere regulerer denne udveksling af fingeraftryk. Der er lagt op til, at konventionen kan undertegnes inden udgangen af 1997.

4. Hjælp i nærområder

Regeringen lægger stor vægt på, at flygtninge ydes hjælp i nærområderne til deres hjemland, hvor dette er muligt og forsvarligt.

Indenrigsministeriet overvejer for tiden – i samarbejde med UNHCR – muligheden for at konvertere nogle af de bevillinger, der i dag er afsat til kvoteflygtninge efter udlændingeloven og jugoslaverloven, og i stedet anvende bevillingerne til indskud til en af UNHCR til formålet særligt oprettet fond, hvis midler skal anvendes til genbosætning af flygtninge.

Endvidere kan der som et eksempel peges på, at flygtningelandsbyer er anvendt til genopbygning i nærområder, herunder som i det tidligere Jugoslavien til husning af flygtninge eller til sociale- og sundhedsmæssige formål.

Danmark har således flyttet 3 flygtningelandsbyer til Bosnien (2) og Ungarn (1).

Hermed slutter redegørelsen.

**Redegørelse af 16/5 1997 om jugoslaverlov-
givning og forløbet af fredsprocessen i
Bosnien-Hercegovina**
(Redegørelse nr. R 25).

Indenrigsministeren (Birte Weiss):

I. INDLEDNING

1. Baggrund

I forbindelse med vedtagelsen af lov nr. 327 af 30. april 1996 om ændring af jugoslaverloven, hvorved der indførtes en kvoteordning for bosniske krigsflygtninge, anmodede et flertal i Folketingets Retsudvalg indenrigsministeren om i maj 1997 at afgive en redegørelse til udvalget.

Af retsudvalgets betænkning af 18. april 1996 til lovforslag nr. L 93 fremgår følgende om redegørelsens nærmere indhold:

»Situationen i det tidligere Jugoslavien ændres til stadighed. Flertallet anmoder på denne baggrund indenrigsministeren om i maj 1997 at afgive en samlet redegørelse til udvalget for forløbet af fredsprocessen indtil den 1. maj 1997.

Redegørelsen skal endvidere indeholde en vurdering af erfaringerne med den foreslåede kvoteordning samt en vurdering af, om loven om midlertidig opholdstilladelse til visse personer fra det tidligere Jugoslavien m.v. helt bør ophæves«.

II. FORLØBET AF FREDSPROCESSEN I
BOSNIENHERCEGOVINA

1. Vurdering fra Udenrigsministeriet

Udlændingestyrelsen har i forbindelse med afgivelsen af nærværende redegørelse modtaget en vurdering fra Udenrigsministeriet vedrørende fredsprocessen i Bosnien-Hercegovina indtil 1. maj 1997.

Navnlig første halvår af 1996 var præget af et antal tidsfrister for opfyldelse af en række af fredsftalens bestemmelser af grundlæggende betydning for udviklingen i fredsprocessen. Det gjaldt ikke mindst de militære forpligtelser, hvor parterne under overopsyn af den internationale fredsbevarende styrke i NATO-regi, IFOR, skulle trække deres tropper tilbage til separationslinjerne mellem Føderationen og Republika Srpska.

Parternes efterlevelse af forpligtelserne på det civile område haltede noget efter, hvilket først og fremmest skyldtes parternes manglende vilje

til samarbejde med hinanden og med lederen af koordinationen af den civile del af fredsplanen, Den Høje Repræsentant, Carl Bildt. En række møder mellem parterne og repræsentanter for det internationale samfund blev brugt til at lægge pres på parterne med henblik på samarbejde.

Et væsentligt led i den civile del af fredsftalens var afholdelsen af valg til de nye fælles institutioner for Bosnien-Hercegovina. OSCE påtog sig at forberede og afvikle valgene, og OSCE-formanden besluttede, at valgene kunne afholdes den 14. september 1996. De planlagte kommunalvalg blev udsat på grund af uregelmæssigheder i forbindelse med vælgerregistreringen og er nu fastsat til at finde sted den 13.-14. september 1997.

En ny regering blev etableret i december 1996. På et møde i London den 4.-5. december 1996 gjorde man status for parternes efterlevelse af fredsftalens, som trods store fremskridt stadig lod en del tilbage at ønske på flere områder, bl.a. vedrørende fri bevægelighed og respekt for menneskerettigheder. Det internationale samfund bekræftede sin villighed til fortsat at bidrage politisk og økonomisk til genopbygningen af Bosnien-Hercegovina forudsat parternes vilje til samarbejde. Man vedtog at lægge det fortsatte internationale engagement inden for en to-årig civil konsolideringsperiode, og man vedtog en handlingsplan for 1997 med konkrete forpligtelser for parterne. Sigtet med den to-årige konsolideringsperiode er gradvis at overføre kompetence til de nye politiske strukturer med henblik på afholdelse af nye valg i 1998.

Senere i december 1996 vedtog NATO at fortsætte den militære tilstedeværelse i Bosnien-Hercegovina på mandat fra FN's Sikkerhedsråd i form af en ny international fredsbevarende styrke, stabiliseringsstyrken SFOR, til afløsning af IFOR.

Kamphandlingernes ophør og etableringen af fælles institutioner giver grundlag for en positiv udvikling i fredsprocessen i 1997, hvilket dog først og fremmest kræver parternes vilje til fred og samarbejde. Dernæst kan en række konkrete spørgsmål i 1997 (bl.a. Mostar, afviklingen af kommunalvalgene, mæglingen om Brcko og samarbejdet med krigsforbrydertribunalet) lægge hindringer i vejen for den fortsatte positive udvikling i fredsprocessen.

Generelt er det vurderingen, at der hidtil er opnået begrænsede fremskridt i fredsprocessen i Bosnien-Hercegovina. På fredsftalens mere kvalitative områder som f.eks. fri bevægelighed,